

УДК 65.011.12

ОРГАНІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЕФЕКТИВНОГО ТИПУ НА ГЗК КРИВБАСУ*Приймак Н.С.*

Розглянута суть амортизаційної політики ефективного типу. Розкритий організаційний механізм її впровадження і оцінки ефективності. Автором запропоновані тактичні цілі реформування амортизаційної політики і напрямки змін інструментів амортизаційної політики ГЗК.

Ключові слова: амортизаційна політика, амортизаційна політика ефективного типу, грошовий потік, основні засоби, ефективність

В умовах олігополістичного ринку, яким по суті є ринок, на якому працюють гірничо-збагачувальні комбінати Кривбасу (далі – ГЗК), формування амортизаційної політики та її ефективність обов'язково залежать не тільки від внутрішніх факторів та цілей, але й від зовнішніх, які визначають передумови її ефективної реалізації. Саме тому, організація впровадження амортизаційної політики підприємства ефективного типу повинна, з одного боку, базуватися на вимогах внутрішнього середовища діяльності підприємства, а з іншого – на результатах оцінки тенденцій ринку та відтворення капіталу у зовнішньому середовищі.

У працях вітчизняних та закордонних науковців велика увага приділяється визначенню сутності амортизаційної політики та ефективності її використання та підприємствах [1, 2, 3, 6]. Цілі статті полягають у обґрунтуванні підходів щодо забезпечення ефективності реалізації амортизаційної політики промислових підприємств шляхом розробки технології організації впровадження амортизаційної політики ефективного типу.

Автором визначено [4, 5], що амортизаційна політика ефективного типу – це такий її тип, який, з одного боку, здатний забезпечити нормальне відтворення основних засобів відповідно до обраної стратегії діяльності, а з іншого – дозволить підприємству забезпечити довгострокові конкурентні переваги на ринку у майбутньому. Організація впровадження амортизаційної політики ефективного типу повинна враховувати специфічні властивості окремого підприємства та умови діяльності, які склалися на цільових сегментах ринку.

Загальний алгоритм формування амортизаційної політики ефективного типу, розроблений автором та пропонується до впровадження, представлено на рис. 1, де вимоги до ефективності визначаються на основі результатів аналізу стратегічного набору досліджуваного підприємства, врахування загальнодержавних вимог та шляхом аналізу амортизаційної політики підприємств-конкурентів.

Дослідження показали, що метою амортизаційної політики підприємств ГЗК Кривбасу в умовах обмеженості фінансових ресурсів повинна стати максимальна акумуляція коштів для інвестицій у відтворення основних засобів з метою забезпечення середньогалузевого технічного рівня виробництва. Причому акумуляція коштів повинна бути досягнута переважно за рахунок амортизації.

Сучасна економічна теорія та практика формування амортизаційної політики не надає універсального алгоритму організації впровадження амортизаційної політики ефективного типу, а тому автором запропоновано власний організаційно-організаційний механізм, заснований на результатах стратегічної оцінки ефективності чинної амортизаційної політики підприємства.

Загальна технологія організації впровадження амортизаційної політики ефективного типу, на думку автора, повинна передбачати ряд етапів, наведених на рис. 2.

Серед них:

1. Вибір об'єктів впровадження. На даному етапі здійснюється вибір інструментів амортизаційної політики, які будуть використані, або елементів діючої амортизаційної політики, які підлягають коригуванню. Перелік таких елементів включає: знос, вартість що амортизується, термін корисного використання, методи нарахування амортизації, собівартість продукції (в тій частині, до якої належать амортизаційні відрахування), амортизаційний фонд, відтворення основного капіталу (інвес-

тиційний процес) [5, с. 294].

Рис. 1. Алгоритм формування амортизаційної політики підприємства ефективного типу

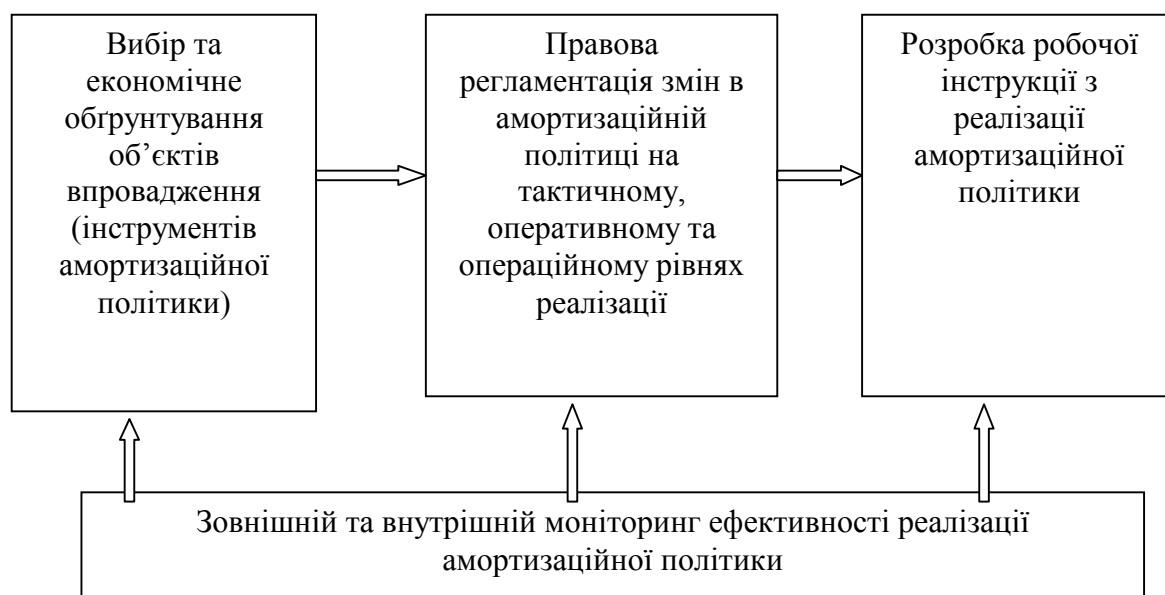

Рис. 2. Технологія організації впровадження амортизаційної політики підприємства ефективного типу

Так, для ГЗК Кривбасу об'єктами впровадження можуть бути:

- досягнення цільових темпів усунення зносу (може бути прийнято на рівні середньогалузевого показника);
- зміна (як правило, приріст) вартості основних засобів і зміна їх структури у бік переважання активної частини;
- зміна чи уточнення термінів корисного використання основних засобів;
- зміни методів нарахування амортизації у бухгалтерському чи податковому обліку;
- зміни частки амортизації у собівартості;

- порядок акумулювання та розподілу амортизаційного фонду і грошового потоку.

2.Правова регламентація амортизаційної політики. На даному етапі необхідно всі зміни у реалізації амортизаційної політики задекларувати документально у вигляді наказу керівника підприємства та довести до всіх потенційних виконавців і відповідальних осіб на тактичному, оперативному та операційному рівнях. Обов'язково зміни в амортизаційній політиці підприємства повинні знайти відображення у обліковій та фінансовій політиці.

3.Розробка робочої інструкції (проекту) реалізації амортизаційної політики. На даному етапі управління бухгалтерського обліку і звітності та планово-економічне управління у забезпечують підрозділи підприємства відповідними інструкціями, вказівками, рекомендаціями та іншими документами щодо практичної реалізації амортизаційної політики.

4.Моніторинг ефективності реалізації амортизаційної політики полягає у реалізації 2-х напрямків: у контролі за процесом дотримання порядку реалізації амортизаційної політики на підприємстві та у змінах зовнішніх критеріїв ефективності амортизаційної політики.

Організація реалізації амортизаційної політики ефективного типу в умовах ГЗК Кривбасу передбачає здійснення кількісного аналізу змін інструментів та критеріїв ефективності.

Відповідно до поставленої мети амортизаційної політики, головним критерієм ефективності виступатиме грошовий потік підприємства, його якість та структура.

Необхідна для забезпечення конкурентоспроможності на ринку у галузі амортизаційної політики сума грошового потоку буде визначена за формулою:

$$ГП_{пл} = ГП_б * T_{гп}, \quad (1)$$

де $ГП_{пл}$ – розмір грошового потоку підприємства у плановому періоді;

$ГП_б$ – розмір грошового потоку підприємства у базовому періоді;

$T_{гп}$ – темп зміни грошового потоку, визначеного в ході формування стратегічних завдань амортизаційної політики.

Визначення структури грошового потоку планового періоду, а саме:

- визначення планового рівня амортизаційного потоку (суми накопичених у амортизаційному фонді грошових коштів):

$$A_{пл} = A_б * (1 + T_a), \quad (2)$$

де $A_{пл}$ – розмір амортизації, який необхідно отримати у плановому періоді;

$A_б$ – розмір амортизації, отриманий у базовому періоді;

T_a – темп зміни амортизації в ході формування стратегічних завдань амортизаційної політики.

- визначення планового рівня чистого прибутку, який повинен бути реінвестований у відтворення основних засобів:

$$ЧП_{пл} = ГП_{пл} - A_{пл}, \quad (3)$$

де $ЧП_{пл}$ – чистий прибуток, який підприємство планує отримати у плановому періоді;

$ГП_{пл}$ - розмір грошового потоку підприємства у плановому періоді;

$A_{пл}$ - розмір амортизації, який необхідно отримати у плановому періоді.

Для визначення планової суми підвищення амортизаційного грошового потоку (того, що дозволить довести параметри амортизаційної політики до ефективного типу) вважаємо необхідним побудувати кореляційно-регресійну модель, яка описує залежність суми амортизаційних відрахувань від основних параметрів (елементів) амортизаційної політики. Таку суму зростання амортизації можна вважати мінімально доцільною.

Виходячи із сформульованої мети, результатів аналізу стратегії підприємства та ідентифікації стратегічних прогалин, у якості тактичних цілей організації впровадження амортизаційної політики можна розглядати наступні:

- максимізація грошового потоку та мінімізація податкових платежів;
- максимізація показників рентабельності діяльності (бухгалтерська рентабельність);
- забезпечення приросту грошового потоку за рахунок зростання суми амортизаційних відрахувань на рівні, визначеному за допомогою регресійного аналізу.

З метою пошуку конкретних напрямків змін інструментів амортизаційної політики (об'єктів впровадження амортизаційної політики ефективного типу) для ГЗК Кривбасу доцільно впровадити наступне:

- змінити підходи до групування основних засобів, для чого згрупувати основні засоби за принципом однорідності, схожості умов використання об'єктів основних засобів та норм амортизації у податковому законодавстві;
- перевірити оптимальність встановлення ліквідаційної вартості основних засобів;
- здійснити перевірку достовірності балансової оцінки основних засобів з ліквідацією невідповідностей;
- здійснити перегляд методів нарахування амортизації з метою вибору таких методів, які забезпечать цільовий потік амортизаційних відрахувань.

Саме зазначені дії спричинять зміну показників фінансово-економічного стану підприємства та критеріїв ефективності амортизаційної політики.

ВИСНОВКИ

Організація впровадження амортизаційної політики ефективного типу для ГЗК передбачає реалізацію наступних блоків управлінських змін: вибір об'єктів впровадження, правову регламентацію змін, розробку робочої інструкції на оперативному та операційному рівнях управління підприємством. Паралельно до даних змін, необхідно здійснювати моніторинг середовища діяльності підприємства. У якості критеріїв визначення ефективності впровадження амортизаційної політики доцільно використовувати показники розміру грошового потоку, амортизації та чистого доходу підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / И. А. Бланк. - К: ИТЕМ, 1995. - 448 с.
2. Оберемчук В.Ф. Стратегія підприємства [Текст] / В.Ф. Оберемчук. – К.: МАУП, 2000. – 128 с.
3. Орлов О.О. Планування діяльності підприємства. [Текст]/ О.О. Орлов – К.: Скарби, 2002. – 336 с.
4. Приймак Н.С. Амортизація та її функції у господарській діяльності підприємства [Текст] / Н.С. Приймак // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки. – 2009. – Вип. 16, ч.1. – Кіровоград: КНТУ, 2009. – С. 194-201.
5. Приймак Н.С. Амортизаційна політика підприємства та її елементи [Текст] / Н.С. Приймак // Економіка Криму – 2010. – Вип. 4 (33) - Сімферополь, 2010. – С. 292-297
6. Рошило В.І. Джерела фінансування інноваційного розвитку [Текст] / В.І. Рошило. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 272с.